

IELTS AND TOEFL:TAHLILIY TAQQOSLASH

*Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
filologiya fakulteti xorijiy til va adabiyot
yo'nalishi 3-bosqich 305-XT guruh
talabalari .*

Pardayeva Dinara

+998881518205

Rashidova Dildora

+998 95-253-40-05

Normamatova Fazilat

88-453-17-05

Annotatsiya: Ushbu tahliliy maqola IELTS va TOEFL kabi ikki asosiy xalqaro ingliz tili bilimini baholash testlarini ularning tuzilishi, baholash falsafasi, ballik tizimi va akademik ahamiyati nuqtayi nazaridan solishtiradi. Tahlilda har bir testning o'ziga xos ta'limiy an'analari yoritilgan bo'lib, IELTSning alohida ko'nikmalarni baholashga, yuzma-yuz muloqotga va turli inglizcha aksentlarga urg'u berishi ta'kidlanadi. TOEFL esa integrallashgan topshiriqlar, raqamli muhit va Amerika akademik uslubining ustunligi bilan farqlanadi. Maqola, shuningdek, gapirish va yozish bo'yicha topshiriqlar orasidagi asosiy farqlarni, baholashning ishonchliligini hamda universitetlar orasidagi hududiy afzalliklarni ham ko'rib chiqadi.

Kalit so'zlar

- IELTS, TOEFL, Ingliz tili bilimini baholash testlari, Til baholash, Akademik ingliz tili, Integrallashgan ko'nikmalar, Alohida ko'nikmalar, Gapirishni baholash, Yozma topshiriqlar, Eshitib tushunish,

O'qib tushunish, Ballik tizimlar, Test formatini solishtirish, Britan ingliz tili, Amerika ingliz tili, Xalqaro ta'lim, Test ishonchliligi, Test haqiqiyliigi (validligi), Akademik mobilli, Oliy ta'lim talablari

Annotation: *This analytical paper compares two major international English proficiency exams—IELTS and TOEFL—by examining their structure, assessment philosophy, scoring systems, and academic relevance. The analysis highlights the distinct educational traditions behind each test, noting IELTS’s emphasis on discrete skills, face-to-face communication, and varied English accents, contrasted with TOEFL’s integrated tasks, digital environment, and American academic orientation. The paper also discusses key differences in speaking and writing formats, the reliability of scoring, and regional preferences among universities.*

Keywords: *IELTS, TOEFL, English proficiency tests, Language assessment, Academic Integrated skills, Discrete skills, Speaking evaluation, Writing tasks, Listening comprehension, Reading comprehension, Scoring systems, Test format comparison, British English, American English, International education, Test reliability, Test validity, Academic mobility, Higher education requirements.*

Kirish

Zamonaviy globallashuv jarayonida chet tilini, ayniqsa ingliz tilini yuqori darajada bilish xalqaro ta’lim, ilmiy faoliyat va kasbiy rivojlanishning ajralmas shartiga aylanib bormoqda. Ingliz tili bo’yicha xalqaro sertifikatga ega bo’lish esa xorijdagi oliy ta’lim muassasalariga kirish, akademik mobillik dasturlarida ishtirok etish va xalqaro mehnat bozoriga chiqish uchun muhim mezonlardan biridir. Shu nuqtayi nazardan, dunyo miqyosida keng qo’llaniladigan IELTS (International English Language Testing System) va TOEFL (Test of English as a Foreign Language) imtihonlari o’quvchi va talabalar uchun eng ishonchli baholash tizimlari sifatida alohida ahamiyat kasb etadi.

IELTS and TOEFL

IELTS — British Council, Cambridge Assessment English va IDP Australia tomonidan boshqariladi, va Britaniya hamda Hamdo’stlik ta’lim an’analariiga ko’proq moslashgan.

- TOEFL, esa ETS (AQSh) tomonidan ishlab chiqilgan bo‘lib, Amerika akademik uslubiga tayanadi: integrallashgan ko‘nikmalar va raqamli savodxonlikka alohida e‘tibor beradi.

Tan olinishi bo‘yicha har ikki test dunyo bo‘ylab 11 000 dan ortiq oliy ta‘lim muassasalari tomonidan qabul qilinadi. Biroq:

- IELTS Buyuk Britaniya, Avstraliya, Yangi Zelandiya va Yevropada kengroq qo‘llanadi.
- TOEFL esa Qo‘shma Shtatlar va Kanadada ustunlikka ega.

Format va Tuzilma

IELTS (Academic)

- Eshitish: 4 bo‘lim, 40 ta savol
- O‘qish: 3 matn, 40 ta savol
- Yozish: 1-topshiriq (grafik, diagramma va jarayonlar), 2-topshiriq (esse)
- Gapirish: Eksaminator bilan yuzma-yuz suhbat (11–14 daqiqa)

IELTS real muloqot bilan akademik vazifalarni uyg‘unlashtiradi. Gapirish bo‘limi hayotiy suhbatning kichik bo‘lagiga o‘xshab ketadi.

TOEFL iBT

- O‘qish: 2–3 akademik matn
- Eshitish: Ma‘ruzalar + suhbatlar
- Gapirish: 4 ta mikrofon asosidagi topshiriq
- Yozish: Integrallashgan va mustaqil esse

TOEFL’ning raqamli muhiti zamonaviy universitet hayotiga o‘xshab, ma‘ruzalar, multimediya va konspekt olish jarayonini aks ettiradi.

Ko‘nikmalar va Baholash Falsafasi

IELTS

IELTS alohida ko'nikmalarni baholaydi; bo'limlar aniq ajratilgan. Test nutq ravonligi, mantiqiy izchillik va turli aksentlarni tushunish qobiliyatiga katta e'tibor qaratadi.

Ballar 0–9 oralig'idagi band ko'rinishida beriladi — natijalar ta'rifga boy.

TOEFL

TOEFL integratsiyani markazga qo'yadi: ko'plab topshiriqlar o'qish, eshitish va gapirish/yozishning uyg'un bajarilishini talab qiladi. Bu akademik muvaffaqiyatning asosiy omillaridan biri sifatida qoraladi.

Ballar 0–120 formatida — aniq, raqamli, o'lchovli.

Gapirish Bo'limi

Gapirish bo'limi ikki test o'rtasidagi eng yorqin farqlardan biridir.

- IELTS — tirik suhbat, eksaminator bilan bevosita muloqot.

Vaziyat jonli, tabiiy va ba'zida kutilmagan bo'lishi mumkin.

- TOEFL — mikrofon orqali yozib olinadigan gapirish. Ko'z bilan aloqa yo'q, standartlashtirilgan, hissiyotdan xoli.

Inson bilan muloqot qilishni yaxshi ko'radiganlar IELTS'ni afzal ko'rsa, aniq struktura va kamroq bosimni xohlovchilar TOEFL'da o'zini qulay his qiladi.

. Yozma Vazifalar

IELTS Writing

- 1-topshiriq: grafik, jadval, diagramma yoki jarayonni tasvirlash
- 2-topshiriq: formal esse

IELTS aniq tasvirlash, til boyligi va mantiqiy fikrlashni juda qadrlaydi.

TOEFL Writing

- Integrallashgan topshiriq: matn + audio asosida taqqoslash va umumlashtirish
- Mustaqil esse: kattaroq hajmda fikrni asoslash

TOEFL ko'p manbali ma'lumotni bog'lash va tartibli tuzilmani yuqori baholaydi.

Ingliz Tili Variantlari va Aksentlar

IELTS ingliz tilining turli variantlarini qo'llaydi: Britanacha, Avstraliyacha, Kanadacha va boshqalar. Tinglash bo'limi hayotiy suhbatlar, ijtimoiy vaziyatlar va akademik matnlarni o'z ichiga oladi.

TOEFL esa asosan Amerika ingliz tiliga tayanadi. Uning leksikasi ilmiy va akademik terminlarga boy.

Vaqtini Boshqarish va Murakkablik

- IELTS: o'qish bo'limi nisbatan sodda, biroq yozish bo'limi eng murakkab qism sifatida baholanadi.
- TOEFL: eshitish bo'limi ancha uzun bo'lib, batafsil konspekt qilishni talab qiladi.

Umuman olganda:

- IELTS bo'limlari bo'lingan — har biri alohida xonaga o'xshaydi.
- TOEFL esa uzluksiz raqamli “yo'lak” kabi davom etadi.

. Testdan O'tish Tartibi va Logistika

- IELTS: qog'ozda yoki kompyuterda topshiriladi, UKVI variantlari mavjud.
- TOEFL: to'liq raqamli format, hatto “uyda topshirish” varianti ham bor.

IELTS natijalari odatda 5–7 kunda chiqadi.

TOEFL natijalari 4–8 kunda tayyor bo'ladi.

Narxlar

Narxlar davlatga qarab farq qiladi, lekin umumiy tendensiya:

- IELTS — ko'plab mintaqalarda biroz arzonroq.
- TOEFL — biroz qimmatroq, lekin test sanalari ko'proq moslashuvchan.

Farq juda katta emas.

. Qaysi Test Yaxshiroq?

Hech biri universal “eng yaxshi” emas — ular turli o‘quvchilar uchun mos.

IELTS quyidagilarga mos keladi:

- Yuzma-yuz gapirishni yoqtiradiganlar
- Britanacha uslubga moslashganlar
- Grafik va diagrammalar bilan ishlashni xush ko‘radiganlar
- Turli aksentlarni o‘rganishni istovchilar

TOEFL quyidagilar uchun qulay:

- Texnologiya bilan ishlashda qulay bo‘lganlar
- Amerikacha ingliz tilini afzal ko‘radiganlar
- Integrallashgan topshiriqlarda kuchli bo‘lganlar
- Suhbatdan ko‘ra mikrofon orqali gapirishni oson deb biladiganlar

Aslida, IELTS — akademik muloqotning tirik shakli,

TOEFL esa — raqamli universitet hayotining kichik modeli.

Xulosa

IELTS va TOEFL ingliz tilini baholashga qaratilgan bo‘lsa-da, bu maqsadga ikki xil yo‘l bilan yetadi. IELTS inson bilan muloqot, turli aksentlar va an’anaviy akademik topshiriqlarni taklif etsa, TOEFL integrallashgan, raqamli va Amerika ta’limiga mos akademik muhitni yaratadi. Tanlov o‘quvchining maqsadi, qobiliyati va o‘zini qaysi formatda erkin his qilishiga bog‘liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.
2. North, B., Ortega, A., & Sheehan, S. (2010). *A Core Inventory for General English*. Pearson & The British Council.
3. Little, D. (2006). *The Common European Framework of Reference for Languages and the European Language Portfolio: Some history, a view of language learner autonomy, and some implications for language learning in higher education*. Lund University Press.
4. Fulcher, G. (2010). *Practical Language Testing*. London: Routledge.

5. Bachman, L. F., & Palmer, A. S. (1996). *Language Testing in Practice: Designing and Developing Useful Language Tests*. Oxford: Oxford University Press.
6. Alderson, J. C. (2007). *The CEFR and the Need for More Research*. *Modern Language Journal*, 91(4), 659–663.
7. Little, D., Goullier, F., & Hughes, G. (2011). *The European Language Portfolio: The Story So Far*. Strasbourg: Council of Europe.
8. Weir, C. (2005). *Language Testing and Validation*. New York: Palgrave Macmillan.
9. O'Neill, G., & McMahon, T. (2005). *Student-Centred Learning: What Does It Mean for Students and Lecturers?* Dublin: University College Dublin.
10. Chorjeva I., & Buronova M. (2020). Teaching aids and teaching materials for EFL classes. *Евразийский научный журнал*, (1), 37–38.